

Premis Extraordinaris de Batxillerat. Convocatòria 2023-2024

La prova s'estructura en:

- Primer exercici (1 hora i 30 minuts): comentari crític.
- Segon exercici (1 hora i 15 minuts): redacció en llengua estrangera.
- Tercer exercici (1 hora i 30 minuts): matèria obligatòria de modalitat.

Anàlisi Musical

Etiqueta identificadora de l'alumne/a

Qualificació:

Instruccions

La prova consisteix en l'elaboració de dos textos a partir de la reflexió i l'anàlisi basats en l'escolta de quatre peces musicals, documents de suport i algunes imatges.

S'ha de respondre en aquest quadernet. Si necessiteu fulls per fer esborranys, el tribunal us en proporcionarà, i caldrà lliurar-los juntament amb el quadernet.

Material

- Auriculars amb cable.

Criteris generals d'avaluació

- Identificar trets característics que adscriuen l'obra musical analitzada a una determinada època o estil musical basant-se en els elements musicals.
- Reconèixer i comparar els elements constitutius del discurs musical en l'escolta, en la partitura i en altres formes de representació de la música.
- Reconèixer i comparar els estils i les formes musicals representatives dels gèneres musicals instrumentals i vocals, històrics i actuals.
- Comprendre la funció i l'ús social de la música en les diverses cultures. Explicar els factors socials i culturals inherents a les propostes musicals.
- Distingir i reconèixer la relació entre els diversos tipus d'escolta musical i les variables contextuais, culturals i socials que els determinen.
- Argumentar de manera fonamentada a partir de les fonts proporcionades amb un vocabulari musical adient i de manera adequada i assertiva.

1. El rebuig del modern

A partir de les músiques i els textos proposats, elaboreu un text en què reflexioneu sobre l'evolució en el gust musical i on compareu els diferents estils referenciats en els textos i les audicions.

En el text heu de:

- Comparar dos aspectes de l'estètica musical clàssica i romàntica que siguin contrastats i que permetin entendre la diferència en la sonoritat.
- Definir i explicar la forma simfonia així com també la formació instrumental que la interpreta.
- Identificar i definir què és el swing que apareix en les dues obres de jazz però no apareix en les obres de música clàssica.
- Sense copiar les paraules del text (document 2), però tenint en compte els elements musicals que s'hi anomenen, definir què caracteritza musicalment el *bebop* i què el diferencia de l'estil de jazz de Louis Armstrong.
- A partir de l'escolta de les dues músiques de jazz explicar les diferències pel que fa al timbre (formació instrumental) que hi ha entre els dos estils.
- Intentar explicar per què no són ben rebudes les novetats musicals, com el cas del rebuig en l'audiència de Beethoven o la crítica de Louis Armstrong al *bebop*, de què parlen els textos.

Audicions

Audició 1: *Simfonia núm. 24 en Re major 1r moviment Allegro* (1764) Franz Joseph Haydn

Audició 2: *Simfonia núm. 1 en Do major 1r moviment Adagio molto-Allegro con brio* (1800) Ludwig van Beethoven

Document 1

El rebuig del modern

Viena, 2 d'abril del 1800. El Burgtheater es prepara per acollir l'estrena de la Primera Simfonia de Beethoven. L'orquestra reduïda (cordes, dues flutes, dos oboès, dos clarinets, dos trompes, dos trompetes i percussió) comença a sonar. A les butaques bona part dels espectadors s'inquieten. Quan acaba el primer moviment, molta gent, superant l'extrem protocol de l'educació de l'època, s'alça indignada i abandona el teatre. El que està sonant desagrada i violenta les orelles. Públic i crítica fustiguen l'encara jove compositor.

L'explicació tècnica: no s'ha partit de la tonalitat principal sinó d'una tensió. Per al pensament clàssic una simfonia en Do major havia de començar en Do major, i no en Do7 (que és una tensió cap al Fa). Un minúscul tecnicisme que palesa un detall gran, un dels límits de l'estètica dominant de tot el món clàssic. Una traducció emocional d'aquesta explicació ens porta a dir que encara no s'havia acceptat mai que la música no partís de la calma. Resultat: el teatre mig buit, escàndol als cercles musicals i crítiques ferotges a la falta d'equilibri harmònic de Beethoven. [...]

Les obres de Beethoven van protagonitzar escàndols posteriors més sonats, però destaquem el de la Primera Simfonia pel seu valor tan simbòlic com real. És la primera vegada a la història que aflora un sentiment apassionat, romàntic –no governat ni estructurat per cap ordre preestablert– a la música. Ludwig van Beethoven és un tità que encarna i impulsa en si mateix (i a costa de si mateix) un desplaçament de la sensibilitat humana, per això és un punt d'inflexió en la passió i la sensibilitat musical.

Text adaptat del blog Ampli. Associació de musictecaris (juny 2008)

Audicions

En ple segle XX torna a passar el mateix: es rebutja la novetat. Escolteu les dues obres proposades que corresponen a dos estils de jazz:

Audició 3: *Swinging on nothing*, interpretada per Louis Armstrong i Velma Middleton (1942)

Audició 4: *Four in One*, Thelonious Monk (1952)

Document 2

Els dubtes de Louis Armstrong

Louis Armstrong, en una entrevista publicada a la revista *Down Beat* l'any 1948, va dir dels músics de *bebop*: "Aquests joves volen guanyar diners primer de tot i els és igual la música. Et posen en evidència i tot s'hi val sota l'excusa que el que fan és totalment diferent. Així, apareixen tots aquests acords estranys que no signifiquen res. D'entrada, la gent té curiositat perquè és nou, però aviat se'n cansaran perquè realment no és bo i no hi ha melodia per recordar ni ritme per ballar".

Malgrat les reserves del mestre del jazz i altres jazzistes de la primera generació, el *bebop* s'estava apoderant del món del jazz i aquesta va ser la nova direcció de l'estil.

Text adaptat de Robert Walser, *Keeping Time: Readings in Jazz History*, 1999

2. Els músics també es transformen

A partir de la informació aportada pels textos i del que us poden suggerir les imatges dels compositors (actitud, vestuari...) elaboreu un text en què haureu de:

- Comparar la situació laboral de Haydn i de Beethoven.
- Explicar el canvi de paradigma en la concepció artística que apareix amb la figura de Beethoven i que es consolida durant el romanticisme. La idea de l'art per l'art.
- Identificar avantatges i inconvenients que suposa aquesta nova situació del músic i l'artista en general.
- Explicar la revolució que suposa el jazz i quins canvis dins el mateix gènere aporta el *bebop* tant pel que fa a la música com pel que fa a la funcionalitat i el discurs musical i què ha representat per a la població afroamericana.
- Comentar la visió subjectiva i individual de la creativitat, i la consideració de l'artista com a geni i relacionar-ho amb els artistes proposats.

Document 3

La situació de Beethoven

Beethoven no prengué mai la decisió de trencar amb el passat. Simplement es trobava allí a l'hora precisa i amb un geni singular per traduir el gran canvi que les noves idees havien desencadenat en el curs dels seus precedents. Beethoven és el primer a canviar alhora la naturalesa i la significació de la música pel que fa a l'artista creador. Abans d'ell, la música era un element funcional de la vida social (recreació o litúrgica), i l'artista era sobretot un artesà.

El geni de Beethoven col·loca l'individualisme al primer pla de la funció social; amb ell no és ja la música que parla per un home, sinó un home qui parla a través de la música. La noció d'art al servei de la societat és substituïda per la de l'art per l'art. La noció de l'artista-artesà que treballa per encàrrec és reemplaçada per la de l'artista cultivat que treballa per expressar-se lliurement, cosa que canvia radicalment la seva situació enfront de la col·lectivitat. Aquest fenomen tindrà conseqüències importants sobre l'evolució de la música mateixa i del seu llenguatge: l'artista beethovenià ja no escriu el que el seu públic vol; d'aquí neix l'escletxa que s'obre de mica en mica entre les audàcies de l'innovador i la comprensió tardana del seu públic.

Claude Rostand, *La música alemanya*, 1962

Document 4

Contracte laboral de F.J. Haydn

Quan hi hagi música per a Sa Altesa, el senyor Haydn serà responsable no solament de la seva aparença apropiada sinó també de la dels seus músics i apareixeran sempre pulcres i vestits amb mitges blanques, roba blanca i amb perruques ben empolvorades.

El senyor Haydn escriurà per ordre de Sa Altesa la música que se li ordeni i s'abstindrà d'ensenyar aquesta música a d'altres, i encara menys copiar-la per a ningú, guardant-la només a disposició de Sa Altesa; ni escriurà per a ningú més sense el permís de Sa Altesa. Aquestes composicions seran propietat de Sa Altesa i sense el consentiment ni l'autorització de Sa Altesa, el senyor Haydn no podrà escriure música per a ningú més.

El senyor Haydn compareixerà cada dia, tant al matí com a la tarda, a l'avantcambrà per rebre les ordres del dia pel que fa a la música. Un cop ho hagi fet, les comunicarà als seus músics i comprovarà que arribin puntualment. Si sorgissin disputes o queixes entre els músics intentarà trobar-ne la solució de manera que Sa Altesa no sigui importunada amb trivialitats.

Rebrà els seus àpats a la taula amb els funcionaris.

És el seu deure tenir cura de tots els instruments amb la màxima consciència, perquè no es malmetin o s'espatllin i en serà el responsable. Instruirà degudament els cantants, a fi que no oblidin allò que han après amb treball i despeses de distingits mestres.

Extracte del contracte de Haydn, signat l'1 de maig de 1761 a Eisenstadt

Document 5

Franz Joseph Haydn (font: Wikipedia)

Ludwig van Beethoven (font: Wikipedia)

Document 6

El jazz com a revolta

“Com que la societat creu que els negres són inferiors, qualsevol persona negra que crea alguna cosa bonica i artística està automàticament desafiant aquests prejudicis. Així que, per definició, el jazz és contrari a totes les formes de racisme i opressió.”

McCoy Turner, pianista de John Coltrane

“Quan un músic negre agafa el seu instrument i comença a bufar, improvisa, crea: surt del seu interior. És la seva ànima. El jazz és l'únic espai dels Estats Units on l'home negre pot crear lliurement.”

Malcom X va descriure així l'esperit del jazz en un míting a Nova York l'any 1964

Document 7

Els músics de bebop

Al final de la Segona Guerra Mundial es començà a detectar l'aparició d'un nou estil jazzístic: un petit grup de músics, participants d'una nova perspectiva artística, es rebel·lava contra el que percebien com l'estancament del swing i les big bands. Aquests *jazzmen* consideraven que els arranjadors no deixaven suficient espai per a la improvisació solista en les seves partitures i que el mateix estil tenia poc interès harmònic [...], els ritmes eren massa estereotipats, rutinàries mesclades de síncopes senzilles, i les melodies estaven massa ancorades en el fraseig de quatre i vuit compassos característic de la música de ball. [...]

El *bebop* es desenvolupà en un moment molt determinat de la història del jazz, moment en què alguns músics s'esforçaven per establir una nova elit que excloués els qui no s'ajustaven a determinades concepcions artístiques. [...]

Els músics del *bebop* estaven entestats a elevar el jazz de la seva condició de música de ball utilitària per transformar-lo en una forma artística de cambra. Al mateix temps, insistien que el músic de jazz deixés de ser tractat com un simple aportador d'entreteniment i fos considerat artista amb tots els honors.

Frank Tirro, *Història del jazz modern*, 2001

Document 8

Louis Armstrong (font: Photowall.es)

Thelonious Monk (font: Britannica.com)

